

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. Мечникова.

РІК ВИДАННЯ XLII

16 січня 1976 року

№ 2 (1216)

Ціна 2 коп.

НЕОБХІДНО ЩЕ
ШИРШЕ РОЗГОРНУТИ
ВСЕНАРОДНЕ СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ
ЗА ДОСЯГНЕННЯ ВИСОКИХ ПОКАЗНИКІВ
У ПРАЦІ, ВИКОНАННЯ НАРОДНОГОС-
ПОДАРСЬКИХ ПЛАНІВ, ЗРОБИТИ ВСЕ ДЛЯ
ТОГО, ЩОБ ДЕСЯТА П'ЯТИРІЧКА
СТАЛА П'ЯТИРІЧКОЮ ЕФЕКТИВНОСТІ,
П'ЯТИРІЧКОЮ ЯКОСТІ В ІМ'Я
ДАЛЬШОГО ЗРОСТАННЯ НАРОДНОГО
ДОБРОБУТУ.

Із проекту ЦК КПРС до
XXV з'їзду КПРС.

СОЦІАЛІСТИЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

колективу Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова на 1976 рік — перший рік десятої п'ятирічки

Колектив Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова, ідучи назустріч XXV з'їзду КПРС, керуючись найважливішими рішеннями нашої партії, виступами Генерального секретаря ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєва, прагнучи послідовно розвивати творчу ініціативу, політичну і трудову активність викладачів, наукових працівників, студентів і співробітників, для успішного перетворення в життя накреслених XXV з'їзду КПРС включається у Всесоюзне соціалістичне змагання по успішному виконанню народногосподарського плану на 1976 рік і бере на себе такі зобов'язання:

1. Бути активними борцями за справу Комуністичної партії, посилюючи ідеологічну роботу на факультетах і кафедрах, у всіх наукових та інших підрозділах університету, виховувати у викладачів і студентів глибоку ідейну переконаність, високу політичну свідомість до будь-яких проявів буржуазної ідеології — у душі животворного радянського патріотизму і соціалістичного інтернаціоналізму.

2. Всебічно підвищувати рівень підготовки висококваліфікованих спеціалістів для народного господарства і культури — на основі всебічної інтенсифікації навчального процесу і впровадження передових методів навчання. Підвищувати ефективність навчання і виховання студентства, готовність колективу університету вирішувати завдання комуністичного будівництва.

3. З метою дальшого поліпшення матеріальної бази навчального процесу обладнати велику фізичну аудиторію телевізійною установкою ПТУ-31. У новому навчальному корпусі організувати вісім сучасних лінгафонних класів і спеціалізовану аудиторію кафедри історії КПРС.

4. Впровадити і повністю перейти на використання автоматизованої системи управління «Абітуріент» на базі електронно-обчислювальної машини ЕС-1020 при прийомі на 1-й курс університету. Надати допомогу у розробці і впровадженні аналогічної системи Одеському вищому інженерно-морському училищу.

5. Надати діючу допомогу школам Одеси і області у підвищенні кваліфікації вчителів і покращенні якості навчання. З цією метою:

а) взяти активну участь в організації і проведенні районних, обласних і республіканських олімпіад юних фізиків, хіміків, математиків і біологів;

б) активізувати роботу міської школи юних математиків, заочної школи юних фізиків і математиків. Довести число учнів цих шкіл до 200 чоловік;

в) підготувати і прочитати 25 методичних доповідей у школах і на методичних конференціях вчителів;

г) забезпечити підвищення кваліфікації 500 вчителів шкіл міста Одеси і області, в тому числі 150 вчителів російської мови і літератури, 180 вчителів української мови і літератури, 90 вчителів географії, 30 вчителів німецької мови.

6. Закінчити створення і впровадити підсистему АСУ НДР, яка дозволить здійснити передачу ЕОМ — «ЕС-1020» функцій контролю і управління ходом госпдоговірних робіт.

7. Впровадити у виробництво результати наукових досліджень з 20 завершених держбюджетних і госпдоговірних науково-дослідних тем з підрахунком прошово-економічного ефекту і одержати економічний ефект від впровадження (підтверджений відповідними підприємствами і міністерствами) в сумі 9 мільйонів карбованців.

8. Виконати для різних галузей народного господарства країни науково-дослідних робіт на загальну суму 3 мільйони 800 тисяч карбованців.

9. Оформити і подати в Державний Комітет

при Раді Міністрів СРСР у справах винаходів 50 замовлень на виходи.

10. Підготувати і подати для демонстрації на ВДНГ СРСР і ВДНГ Української РСР 8 експонатів про наукові досягнення.

11. Професорсько-викладацькому складу університету підготувати до захисту 5 докторських дисертацій (О. Н. Сафронков, В. В. Міхо, В. Д. Севаст'янов, Л. Ф. Назаренко, Ф. М. Придувалов).

12. Аспірантом і співробітником університету підготувати, подати до захисту і захистити 25 кандидатських дисертацій.

13. Підготувати і подати до видання 12 монографій з найважливіших напрямків фундаментальних досліджень (автори: І. В. Михайлов, А. В. Недзвідський, П. С. Столяр, В. В. Анищук, А. А. Ханонкін, В. О. Преснов, Ю. М. Ротнер, В. О. Федосєєв, О. Андрєйко, В. П. Тульчинська, Н. С. Комаров, В. А. Позігун, О. В. Богатський, М. А. Головенко, С. І. Андранаті).

14. Провести на високому організаційному і науково-теоретичному рівні 3 Всесоюзні наукові конференції.

15. Підготувати на районний, республіканський та всесоюзний огляди-конкурси з суспільних, гуманітарних і природничих наук 300 студентських наукових робіт.

16. Направити на ударні будови країни та Одеської області студентські загони загальною кількістю (визначеною обкомом ЛКСМУ) 380 чоловік.

17. Забезпечити на протязі 1976 року роботу студентського будівельного загону чисельністю в 150 чоловік на будівництво другої черги аудиторного корпусу Одеського університету.

18. Організувати відробку в літній період студентами не менше 6500 людино-днів на підприємствах консервної промисловості міста Одеси та Одеської області.

19. Забезпечити в червні — серпні 1976 року участь у роботі піонерських таборів Одеської області не менше 180 студентів піонервожатими.

20. Провести в районах Одеської області силами провідних спеціалістів університету не менше 45 Днів науки і прочитати для трудящих 6500 публічних лекцій з тем університетської організації товариства «Знання», у тому числі 2000 лекцій силами студентів.

21. При будівництві другої черги аудиторного корпусу забезпечити освоєння капіталовкладень на загальну суму 360 тисяч карбованців.

22. Забезпечити виконання робіт по проектуванню гуртожитку № 7 на суму 6 тисяч карбованців і лабораторного корпусу на суму 15 тисяч карбованців.

23. Провести реконструкцію території спортивного комплексу, обладнати спортивний майданчик біля гуртожитку № 6.

24. Завершити санітарно-технічні роботи на території спортивно-оздоровчого табору в селі Чорноморка.

25. Забезпечити своєчасний ремонт навчальних корпусів та гуртожитків, підготувати документацію на реконструкцію і капітальний ремонт гуртожитку № 1.

Під керівництвом партійної організації колектив університету зробить все, щоб високо нести лєнінський прапор соціалістичного змагання, мобілізувати енергію професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів на виконання і перевиконання соціалістичних зобов'язань 1976 року — першого року десятої п'ятирічки, досягти нових успіхів у праці на благо нашої соціалістичної Батьківщини.

Соціалістичні зобов'язання обговорено і прийнято на розширеному засіданні вченої ради, парткому і профкому університету.

ПЛАНИ ПАРТІЇ — ПЛАНИ НАРОДУ

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТ ЦК КПРС

до XXV з'їзду КПРС

«ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА СРСР НА 1976—1980 РОКИ».

НАЗУСТРІЧ

НАШІ ЗАВДАННЯ В 10-Й П'ЯТИРІЧЦІ



В десяту п'ятирічку фізичний факультет вступає впевнено і з великими надіями. За роки дев'ятої п'ятирічки колектив факультету підготував більше 500 молодих спеціалістів, які успішно працюють в школах, на заводах, у науково-дослідних закладах і вузах нашої неосяжної країни.

І що нас особливо радує, покращилась якість підготовки спеціалістів. Якщо в 1970 році із 111 випускників 21 одержали задовільні оцінки з дипломних робіт, то в 1975 році задовільних оцінок було тільки 5. Успішність на факультеті в 1970/71 навчальному році була біля 90 процентів, а в 1974/75 році підвищилась до 93 процентів. Підвищення невелике — всього 3 проценти, та за цими трьома процентами — велика напружена праця всього колективу.

Сьогодні перед нами стоїть важке, але здійсненне завдання — закріпити досягнутий результат, і не тільки покращити якість навчання, а й підвищити успішність в десятій п'ятирічці

на 3—4 проценти. Передумови для цього є. За роки 9-ї п'ятирічки змінився якісний склад викладачів. Якщо в 1970 році на факультеті було 6 професорів, докторів наук, то сьогодні у нас 9 професорів, докторів наук, 33 кандидати наук, з них 25 доцентів.

Доценти В. М. Адам'ян та В. К. Баженов захистили докторські дисертації і чекають затвердження. Написали докторські дисертації доценти В. В. Міхо та Ю. П. Красний. На десяту п'ятирічку заплановано перехід в старші наукові співробітники для написання докторських дисертацій доценти О. О. Птащенко та С. М. Контуша. Успішно працюють над докторськими дисертаціями доцент М. П. Коваленко, доцент А. В. Затовський, доцент А. Н. Золотко. Захистили кандидатські дисертації і чекають затвердження старший викладач Н. В. Васильковська, В. Г. Шевчук, наукові співробітники В. Г. Вовчук, М. Х. Кожичення на 2-й стор.

ЕКРАН СЕСІЇ Філологічний факультет

Я стою в колі моїх товаришів під дверима аудиторії. У нас — перший екзамєн з історії КПРС нашої першої сесії. Сьогодні складає моя друга група і я особливо хвилююсь за своїх однокласників.

Екзамєн розпочався. Що покаже цей піврічний підсумок?

Впевнено відповідають на запитання білетів Віра Шпак, Тая Горбук, Галя Дрозд, Тоня Шалавська, Віра Кириленко. Заслужені п'ятірки отримали і Оля Жмуріна та Галя Дядинчук.

Хороші відповіді у Олі Василюшині, Людї Гайдук, Леонїда Голубенця, Лени Захарченка.

Десять відповідей оцінено на «відмінно», двадцять студентів мають «добре». Хороший результат! Та це й закономірно, бо наполеглива праця на протязі семестру дала свої наслідки.

На жаль, не все гаразд і в

нас. Задовільні оцінки отримали С. Кубренюк, Р. Костюк, О. Мислива, Л. Шкурівська, Н. Діброва. І це не випадковості, не «прискіпливість» екзаменаторів. Всі три атестації у цих студентів складені на «задовільно».

«Я задоволений відповідями студентів, — говорить екзаменатор, доцент кафедри історії КПРС В. В. Козленко. — Відчувається глибоке розуміння корінних питань історії партії. Хороші відповіді й у студентів першої групи О. Лисенка, А. Юзик, В. Овразко, Н. Усенко. Результат відповідає першій групі — сім п'яток, одинадцять четвірок і сім оцінок задовільних».

Попереду ще три екзамені. Хочеться вірити, що й їх першокласники складуть на «добре» і «відмінно».

В. НЯНЬЧУК,
староста II групи
I курсу філфаку.



Наші завдання в 10-й п'ятирічці

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)
 лит, В. Єршов, представили до захисту В. Лесніков, І. М. Ткаченко, Ю. І. Бухман. В 1976 році представляють до захисту дисертації старші викладачі Б. А. Антоїз та В. К. Калинин.

Крім того, у нас є можливість залучити до роботи кандидатів наук, що працюють по господарській тематичі. Це, в основному, випускники нашої аспірантури, молоді, добре підготовлені і надалі ми будемо більшість аспірантів, що закінчують, залишати на факультеті в складі науково-дослідних груп.

У нас є і інші резерви підвищення успішності і якості учбового процесу. І в першу чергу — це удосконалення плану-

вання і організації учбового процесу і самостійної роботи студентів. До цієї роботи ми думаємо більше привертати комсомольську організацію. Ми вже почали формувати студентський деканат. Саме цим сьогодні з захопленням займається студент ІІІ курсу, член комсомольського бюро факультету Микола Бухтіяров.

Величезні надії ми покладаємо на УДРС та НДРС. Студенти нашого факультету люблять займатися науковою роботою. В УДРС участь беруть всі. На першому та другому курсах є гуртки з фізики та історії КПРС, на всіх шести кафедрах є гуртки з спеціальностей.

Наші студенти виступали з

повідомленнями в інших містах — у Львові, Харкові і навіть в Новосибірську. В 1976 році ми плануємо послати з доповідями декілька студентів в ПНР у Лодзьський університет. Запрошення вже одержали.

Близько 150 студентів беруть участь у виконанні господарської роботи. В 10-й п'ятирічці ми плануємо організацію лабораторій спеціального практикуму на базі науково-дослідних лабораторій. Це, взагалі, не новина. У великих столичних вузах такі лабораторії вже є. А у нас тільки-но починають створюватися. Одна така лабораторія існує. Це лабораторія квантової електроніки при кафедрі фізичної електроніки.

В цій лабораторії на установках ведуться наукові дослідження, а також виконуються учбові завдання підвищеної складності, точніше завдання з УДРС.

Лабораторії такого типу будуть і на інших кафедрах, як тільки факультет одержить додаткову площу в зв'язку з вводом до ладу нового учбового корпусу.

По науково-дослідній роботі надалі ми плануємо розвиток комплексних міжфакультетських та міжфакультетських тем, що координуються планами Академії наук УРСР та СРСР. Більше уваги будемо приділяти якості виконуваних робіт, ефективності використання обладнання і впровадження досліджень.

В 10-й п'ятирічці ми плануємо не тільки краще працювати, а й краще відпочивати. Зараз у нас третє місце по спорту та художній самодіяльності. Будемо прагнути утримати позиції і боротися за перші місця. І, сподіваємось, що всі студенти, не одесити будуть жити в гуртожитку. Це також дуже важливо.

Все це буде, а сьогодні факультет живе напруженим життям. Складаємо сесію. У нас вже є перший внесок в п'ятирічку. Перший курс склав екзамен з історії КПРС. Результати радують. З 111 оцінок відмінних — 58, добрих — 33.

М. ЧЕСНОКОВ,
 доцент,
 декан фізичного факультету.

ЕКРАНСЕСІЇ

Наступила найвідповідальніша пора в житті студентів — пора екзаменів. Хвилюючий час! Скільки тривоги, радостей, печалей приносить вона. За весь час навчання в університеті студенти складають декілька десятків екзаменів. Та ніхто не забуває свій перший

студентський іспит. А хіба можна забути перші безсонні ночі, дні, проведені за підручником! І ось — перший іспит! Майже всі першкурсники склали історію КПРС. З якими знаннями вони підійшли до цього іспиту?

ХІМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

На першому курсі хімічного факультету екзамен складали 101 чоловік. 18 студентів одержали «відмінно», 47 — «добре», 24 — «задовільно». Задовільних відповідей надто багато, але ж «трійка» така невизначена оцінка. З першого курсу на будівництво було направлено 9 чоловік. Сьогодні хлопці іспити не склали, та посилено готуються. Їх чекають серйозні випробування і хотілося б, щоб вони їх успішно подолали і отримали хороші і відмінні оцінки. Все залежить від їхньої наполегливості, бажання.

ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Перший курс, група № 2. Іспит з історії КПРС складало 25 чоловік. Більше половини — 14 — одержали відмінні оцінки. Знання 7 студентів визнані добрими, тріох — задовільними. Два Сергія — Осадченко і Гончаров одержали «незадовільно». Як видно, вони несерйозно підійшли до цього екзамена. Перша невдача не повинна їх приводити до відчаю, та висновки треба зробити обов'язково.

4-а група.

В групі 22 студенти. Відмінників — 13, «добре» отримали — 6. Тільки троє одержали задовільні оцінки. В цілому група показала дуже хороший рівень знань.

В 5-ій групі — 19 чоловік. З них 12 мають відмінні оцінки, п'ять — добрі, двоє — задовільні.

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

60 студентів I курсу склали історію КПРС. 23 чоловіки підготувалися на «відмінно», 28 — на «добре», 8 — на «задовільно». В. Харитоненко одержав двійку. Тому необхідно швидше наздоганяти упущене, тим більш, що ще не пізно.

МЕХАНІКО- МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Студенти I курсу механіко-математичного факультету склали екзамен з історії КПРС, математичного аналізу, вищої алгебри, аналітичної геометрії. 6 і 7 групи (спеціальність — «прикладна математика») склали екзамен з історії КПРС. З 55 чоловік 15 одержали відмінні оцінки, 12 добрі, 8 — задовільні. Два студенти з 7-ої групи не допущені до складання іспиту за академзаборгованості.

9-та група «прикладників» складала більш складний екзамен — математичний аналіз. Відмінні оцінки отримали І. Гаврильченко,

І. Моїсєєв, В. Мельничук. Молодці! 5 студентів одержали «добре», 10 — «задовільно».

Незадовільні знання показали 5 студентів: В. Бокма, Н. Лакутіна, Г. Ноур, Н. Полевич, Л. Цонкан. Причини їх невдачі легко виявити, проглянувши результати атестацій. Всі ці студенти мали або «слабкі» трійки, або ж двійки, потім виправлені на трійки, точніше на протязі семестру не навчалися систематично. Необхідно швидше перестроюватись і серйозніше відноситись до навчання, тому що хороший спеціаліст виходить лише в результаті наполегливої праці, а не формального відношення до навчання.

Друга половина I курсу навчається по спеціальності «математика», або як їх називають «класики».

3-я група. Екзамен з історії КПРС. 32 студенти в групі. Відмінників — 7, ударників — 16, трійочників — 4. Н. Захаров ознаменував перший екзамен першою двійкою. Хотілося б, щоб вона була для нього останньою.

4 студенти цієї групи не допущені до іспитів, бо ще не склали заліків.

1 група I курсу складала іс-



Доцент О. В. Затовський вже ставить «зараховано» студентці другого курсу фізичного факультету Анейрос Лудрес.
 Фото О. ЛЕВІТА.

питу з вищої алгебри. В групі всього 25 чоловік. На «відмінно» склали 4 студенти, на «добре» — 7, на «задовільно» — 10. І знову не обійшлося без двійок. Їх одержали Л. Білик, П. Гладка, Л. Фокіна, Н. Шахова.

Аналітичну геометрію складала 2-га група. З 30 чоловік лише двоє одержали «відмінно». 25 студентів — «добре» та «задовільно».

5-та група складала екзамен з

математичного аналізу. В групі 25 студентів. Відмінних знань ніхто не показав «Добре» одержали лише двоє студентів і 17 — «задовільно». Шість студентів: Б. Суворов, З. Слущька, Г. Федоришина, Н. Холодюк, Г. Чорна, А. Сисюк одержали незадовільні оцінки.

Причини двійок криються в неправильній підготовці, у неумінні спланувати свою роботу. Система навчання в вузах інша, ніж в шко-

лі. Для деяких до неї важко одразу пристосуватись з першого дня навчання. Ця система передбачає самостійну підготовку, а саме цього студенти-першкурсники не вміють робити або просто не бажують. Перші двійки повинні насторожити і студентів, і викладачів. Відмінникам хочеться сказати: «Так тримати!».

В. ДРЬОМІН.



Останню консультацію перед іспитом з історії КПРС проводить у другокурсників механіко-математичного факультету доцент В. В. Сенишкін.
 Фото О. ЛЕВІТА.



ГРАНІ ЯКОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ

НА ДОПОМОГУ МОЛОДИМ ВИКЛАДАЧАМ

Закінчення. Поч. у № 36, 37 за 1975 р. і № 1 за 1976 р.

Ефективність навчального процесу залежить не тільки від умов, в яких працює викладач і не лише від досконалих розроблених організації та методики занять. Молодий викладач повинен добре знати, що головним фактором, який зумовлює ефективність будь-якого заняття, є сам вчений-педагог, його особа.

А які саме якості вченого-педагога впливають на ефективність навчального процесу? І які якості викладача найбільш імпонують студентам? Розглянемо їх.

Перше. Добре відомо у практиці і переконливо доведено наукою, що викладач вищої школи — це передусім дослідник у науці. Найявніші справжніх наукових інтересів, активні пошуки і дослідження, конкретні результати цих досліджень ефективно впливають на навчальну роботу викладача. Викладач-дослідник в змозі творчо розробляти лекційні і практичні курси, показувати студентам проблеми науки і перспективу їх розв'язання. У викладача-дослідника методи викладання зближуються з методами самої науки і з сучасними проблемами розвитку виробництва. І студенти у переважній більшості (до 90%) надають перевагу викладачеві-досліднику, бо «його цікаво слухать», «у нього

є дійсно наукові теми для курсових і дипломних робіт», «він показує розвиток науки», «у нього є власна наукова думка» — пишуть студенти в анкетах.

І дуже прикро буває, коли викладач науково не працює, проходить п'ять років його роботи на кафедрі, а обирати його на наступний термін не можна, бо він за багато років не надрукував жодної роботи. Ці викладачі у навчальному процесі виступають лише як коментатори готових положень, носії знань, і не можуть викликати у студентів ніяких бажань і прагнень опрацювати наукові проблеми, бо в лекціях цих викладачів ніяких проблем немає. Природно, що педагогічна ефективність занять такого викладача досить сумнівна.

Друге. Педагог вищої школи, незалежно від науки, що він викладає, формує у студентів науковий світогляд та комуністичні ідейно-політичні переконання. Це головне у навчальному процесі, який є джерелом ідеологічного формування молодого фахівця. Але ефективність ідеологічного впливу викладача на студентів у навчальному процесі залежить від глибокої методологічної та ідейно-політичної озброєності самого викладача. Студенти дуже легко оцінюють ідеологічні позиції викладача і його оцінки наукових і

життєвих фактів і подій. І їм імпонує чітка позиція викладача («він не обминає гострих кутів»), його широкий кругозір, а це відповідно впливає на формування світогляду студентів, підносить педагогічний авторитет викладача («цей знає життя», «бачить проблеми виробництва»).

Третє. Дуже важливо, коли викладачі не тільки фахових дисциплін, а й суспільних наук і загальних предметів добре знають професійні особливості майбутнього спеціаліста і не тільки враховують їх у плануванні змісту занять, але дбають про виховання у студентів любові до обраної професії. А наші студенти — це не тільки фахівці відповідної науки. Вони ще й майбутні педагоги. Тому виховання фахівця-педагога — це справа усіх викладачів.

Наукою встановлено, що ставлення до педагогічної професії у студентів формується поступово і головним чином через навчальний процес. Багато студентів посилюються на приклад своїх вчителів на факультеті, на те, що саме вони прищепили їм любов до педагогічної справи. І молодому викладачеві це треба враховувати у своїй роботі з студентами, бо від педагогічної спрямованості усіх занять залежить ефективність формування молодого педагога на факультеті.

Четверте. Всі добре знають, що і самий плідний вчений може стати впливовим педагогом тоді, коли він володіє педагогічною майстерністю. А що таке педагогічна майстерність? Буває, що ця якість розуміють дуже вузько, лише як технічну чи вузько-методичну вправність.

Педагогічна майстерність — це перш за все знання закономірних особливостей формування особи студента і вміння ці закономірності використати, урахувати їх у своїх навчальних стосунках із студентами. Далі — це методологічне і дидактичне проникнення у науку, що викладається, вміння педагогічно доцільно і переконливо для студентів будувати свій курс і його окремі теми. Майстерність — це знання студентів, людяне ставлення до них, вміння розумно сполучати вимогливість і турботу про них. Це вміння втілювати в навчальний процес свої наукові доробки і сучасні досягнення науки, тримати свій курс на високому рівні розвитку науки і виробництва. Це вміння утримувати природний зв'язок викладання з життям, з практикою. Нарешті, майстерність — це і вузькометодична вправність, вміння педагогічно доцільно використовувати технічні засоби навчання.

Слід тільки чітко підкреслити, що головне у педагогічній май-

стерності викладача — це його духовна зрілість як вченого і педагога, як людини і наставника студентів. Решта — це тільки засоби, з допомогою яких викладач впливає на формування студентів.

П'яте. На ефективність навчального процесу впливає і загальна культура радянського педагога. І студенти цінують цю якість. А головне полягає в тому, що загальна культура створює сприятливі передумови для більш переконливого викладу і доведення наукових знань і в лекціях, і в інших заняттях. Відомо також, що викладач прямо і опосередковано впливає на формування студентів всією своєю особою, своїми діями в аудиторії і за її межами. І тут, коли ми говоримо про культуру викладача, то маємо на увазі і його моральні якості, його ставлення до своїх обов'язків, стосунки з колегами та інші духовні якості.

Отже, ефективний вплив викладача на формування студентів — процес багатоплановий і складний. І молодому викладачеві є над чим замислитись, щоб оволодіти всіма якостями, потрібними для педагога-вихователя.

І. КОБИЛЯЦЬКИЙ,
завідувач кафедри
педагогіки, доцент.

ГУРТОЖИТОК — ТВІЙ ДІМ

Як тобі живеться, студент?

ВСІ СИЛИ — НА УСУНЕННЯ НЕДОЛІКІВ

Сесія. Для студентів — це завжди пора напруженої роботи. Треба встигнути перед іспитом повторити пройдений матеріал, вивчити те, що, можливо, забулося, точніше — підготуватися до сесії.

Більше 2,5 тисячі студентів Одеського держуніверситету готуються до екзаменів в читальних залах і робочих кімнатах гуртожитків. Щоб підготовка була продуктивною, зроблено вже чимало. Замінено освітлення в робочих кімнатах гуртожитків №№ 1, 2, 3, 4, 5. Обладнано додатково робочу кімнату в гуртожитку № 1. Все це, звичайно, дає позитивні результати. І студенти, які готуються до іспитів у заново освітлених читальних залах, велике спасибі скажуть нашим електрикам, які перед сесією встигли все це зробити.

А як пояснити таке положення, коли до недавнього часу в читальних залах третій і п'ятий поверхів гуртожитків № 4 і 5 було темно. І це тоді, коли в робочих кімнатах на першому поверсі в цих же гуртожитках — море світла. Виявляється, наш відділ забезпечення почав обмежувати видачу електролампочок в гуртожитки.

Такий підхід до справи забезпечення побутових умов студентів дуже несерйозний.

На партійних зборах університету і АГЧ комуністи гостро і принципово критикували будівельну прупу і відділ забезпечення за те, що свої обов'язки співробітники цих відділів виконують формально.

Зараз, під час сесії, у співробітників АГЧ є можливість правильно розподілити свої сили на усунення недоліків, що мають місце в гуртожитках.

М. МАЛЕНКО,
заступник проректора по АГЧ
по побуту студентів.

Сесія! Важлива пора в житті студента. Це пора напруженої праці. І звичайно ж, особливо в період сесії великої уваги вимагає побут студентів.

Більшість студентів — біологів (129 чоловік) живе в гуртожитку № 4.

Як там організовано їхній побут? Хочеться навести вислови самих студентів про їх життя, про їхній побут:

Л. КОБА,

член комсомольського бюро факультету, відповідальна за побутовий сектор.

— Загальновідомо, що в житті студента велике значення має побут. Від того, в яких умовах проживає студент, як він проводить свій вільний час, залежить його працездатність. Чи все добре у нас в цьому відношенні? Ні. Є цілий ряд серйозних недоліків: недостатність молочних продуктів в буфетах, неякісна робота студентської їдальні, не відремонтовано деякі кімнати в гуртожитку та ін.

З метою усунення цих недоліків була створена комісія, в яку ввійшли представники комсомольських бюро і народного контролю. Були проведені рейди в гуртожиток, студентську їдальню, буфет. Результати перевірки студентської їдальні показали, що меню до кінця дня не дотримуються, малий асортимент блюд. Багатьох блюд, вказаних в меню, не було, на столах не було серветок. Але взагалі робота студентської їдальні визнана задовільною.

Рейд в буфет приніс бажані результати: одразу з'явився гарячий чай, молоко, правда, поки що у невеликій кількості, свіжий хліб. В гуртожитку № 4 адміністра-

ція свою увагу від занять та інших справ. А завтра приходять до іншого, і так кожного дня.

Було б дуже добре обладнати на кожному поверсі по одній кімнаті відпочинку, де можна було б проглянути газети і журнали, поговорити з друзями, привести гостя. Однієї кімнати на поверх було б достатньо, бо відпочивають не всі в один і той же час. Це було б дуже зручно для студентів, що живуть в гуртожитку.

Т. ЯСТРЕБОВА,
студентка IV курсу.

ці і студраді необхідно звернути увагу на кімнати, в яких не зроблено ремонт, вікна не зашклені, слід уважніше контролювати санітарний стан кімнат і кухонь.

Матеріали проведених рейдів було висвітлено в «Комсомольському прожекторі» факультету.

Л. АНТОНЕНКО,
студентка II курсу.

— Жити в гуртожитку дуже зручно. Це ж великий будинок, де студент сам собі хазяїн. Багато користі приносить спілкування з своїми однокурсниками. Є можливість більше здружитися, знаючи, чим живуть твої однокурсники, а головне — допомогти один одному в заняттях. Для занять в гуртожитку обладнано кімнати — «читальки», як називають їх студенти.

Є в гуртожитку кімната відпочинку, де можна проглянути свіжі газети, подивитись телевізор. Та часніше тут дивляться телепередачі, що мимоволі відвертає увагу від читання газет.

Хочу порушити одне питання, яке займає важливе місце у створенні нормальних умов для занять і відпочинку студентів. А справа ось в чому... До мешканців гуртожитку часто приходять гості і йдуть вони звичайно в кімнату, де живуть четверо. Але гість приходиться до одного студента, а всі троє відвер-

тають свою увагу від занять та інших справ. А завтра приходять до іншого, і так кожного дня.

Було б дуже добре обладнати на кожному поверсі по одній кімнаті відпочинку, де можна було б проглянути газети і журнали, поговорити з друзями, привести гостя. Однієї кімнати на поверх було б достатньо, бо відпочивають не всі в один і той же час. Це було б дуже зручно для студентів, що живуть в гуртожитку.

Т. ЯСТРЕБОВА,
студентка IV курсу.

— Мені важко писати про гуртожиток. Живу тут всього чотири місяці. У багатьох наших студентів стаж значно більший: три-чотири роки. Кажуть, що для студентів гуртожиток стає другим домом. В цьому є доля істини — більша частина вільного часу проходить саме тут. Студент

відчуває себе хазяїном гуртожитку. Але є в нього не тільки права, а й обов'язки, яких він повинен дотримуватись. Це — слідкувати за чистотою в кімнатах, коридорах, кухнях і т. ін. Часом ми ображаємось, що у нас брудно, незатишно. Але, крім нас, тут ніхто не винен.

А відносно затишку, то я згідна, що стан в кімнатах залежить від жителів. Але не повністю... Адміністрація повинна потурбуватися про те, щоб в кожній кімнаті було все необхідне: стільці, тумбочки, штори. Часто цього не вистачає.

А тепер про головне. Почала сесія. Необхідно підтримувати порядок читальні зали, стежити за тим, щоб освітлення в них було хорошим, не ламати меблі.

Жити в гуртожитку не так вже й погано. А для того, щоб жити було ще краще — необхідно об'єднати зусилля адміністрації, студради і самих студентів.

Отже, головний висновок, який можна зробити з усього вищесказаного — про побут студентів потрібно турбуватися всім — адміністрації, студраді і, в першу чергу, самим студентам. Тільки при такій умові студенти будуть з гордістю говорити: «Гуртожиток — наш дім».

Підготувала підбірку матеріалів про життя студентів біофаку у гуртожитку № 4 член профбюро факультету, асистент кафедри біохімії

Н. БОНДАРЕНКО.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Сьогодні під рубрикою «Гуртожиток — твій дім» ми розпочинаємо серйозну розмову про життя, побут і дозвілля студентів університету, які мешкають у гуртожитках. Запрошуємо взяти участь в ній студентів, викладачів, голів і членів студрад, членів профкому університету і профбюро факультетів — всіх, кого турбують ці питання. Ваші думки, зауваження, пропозиції допоможуть усуненню недоліків, поліпшенню умов життя студентів у гуртожитку.

„СТОЇТЬ НАД ГОРОЮ АЛЬОША...“

В листопаді 1975 року на запрошення Центрального Комітету Димитровської Комуністичної Спілки молоді я відвідав Народну Республіку Болгарію. Про Болгарію, як одну з найкрасивіших балканських країн, можна багато розповісти. Болгари відомі як одна з найвеселіших і гостинних націй.

Я хочу розповісти про те, як в Болгарії бережуть пам'ять росіян, що віддали своє життя за свободу і незалежність сьогоденної Болгарії.

Мабуть, немає в Європі ще двох народів, так тісно пов'язаних братніми зв'язками. Дружба між нашими народами, що уходить корінням в глибини віків, як ніколи сильна сьогодні.

В Болгарії це відчувається на кожному кроці. У теплом, дружньому відношенні до радянського народу, нашої Батьківщини, в гарячій любові до своїх визволителів, в уважному і

бережливому ставленні до всіх пам'яток історії, що мають відношення до нашої дружби. А таких пам'яток в Болгарії біля 150.

Це і грандіозні пам'ятники російським солдатам, що загинули за визволення країни від турецького ярма, і пам'ятники радянським воїнам, що віддали життя за нову соціалістичну Болгарію.

Одним з найвеличніших пам'яток є Шипка. По-іншому її називають вершиною Столетова. В 12 кілометрах від міста Казанліка біля підніжжя Стара-Планіни височать золоті куполи чудового меморіального собору, побудованого в пам'ять про російських воїнів, що загинули в російсько-турецьку війну 1877—78 рр. В соборі поховано останки тисяч російських солдатів. Не можна без хвилювання читати прізвиська цих солдатів, далеких нашому поколінню і разом

з тим таких близьких. Від собору дорога веде до вершини Столетова, на якій поставлено гранітний пам'ятник, що нагадує поколінням про героїчний подвиг захисників Шипкінського перевалу — купки російських воїнів і болгарських ополченців, які відстоювали натиск 35-тисячної армії Сулеймана-паші. Висота цього пам'ятника — 10 метрів. Назавжди залишаться в пам'яті суворі скорботні обличчя російського солдата і болгарського ополченця, викарбувані на пам'ятнику. Як живі кличуть їх обличчя до вічної пам'яті героям.

Коли я приїхав у Пловдив, друге за величиною і значенням місто Болгарії, стояв чудовий сонячний день. І відразу ж, ще з вокзалу я побачив «Альошу». Для пловдивчан «Альоша» всеодно, що член кожної сім'ї. Народилась дитина — і одне з перших її слів — Альоша, молоде подружжя

обов'язково залишає квіти біля «Альоші».

Пам'ятник дійсно грандіозний. Знаходиться на вершині Холма Визволителів. Вразило мене обличчя «Альоші». Добре, суворе, задерикувате і рішуче... Воно — як живе.

З великою групою радянських туристів я підійшов до монументу. Поклали вінки, а потім всі заспівали пісню «Альоша». Так, ми у відповіді за мир, який завоював для нас «Альоша», за сьогодні, яке було завойовано в другій світовій війні ціною життя мільйонів людей. Ми ніколи цього не забудемо.

В той момент, коли ми поклали вінки, до пам'ятника підійшла група маленьких пловдивчан. Діти з дитячого садка з квітами прийшли на вершину, на яку і дорослому нелегко добратися (висота горба біля 900 метрів). Коли їх запитали, куди вони при-

йшли, багатоголосий дитячий хор відповів: «До Альоші».

Я дивлюся на червоні гвоздики, що лежать у підніжжя «Альоші» і згадую слова Георгія Димитрова: «...Немає і не може бути здоровомислячого болгарина, котрий любить свою Батьківщину, який не був би переконаний, що щира дружба з Радянським Союзом є не менш необхідною для національної незалежності і процвітання Болгарії, ніж сонце і повітря для всякої живої істоти».

Так він розумів дружбу з братнім радянським народом. Так розуміють цю дружбу всі болгари. В цьому переконуються всі, хто відвідав цю прекрасну країну.

П. МУЗИЧЕНКО,
аспірант кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету.

СЛОВО ПРО СЛОВО

Для вас, історики і філологи

Нещодавно були опубліковані українські літописи XVI—XVII ст. зокрема, Львівський літопис, Острозький літописець та літопис Самовидця. У цих історичних пам'ятках описана визвольна боротьба українського народу з іноземними загарбниками та її результат — воз'єднання України з братньою Росією.

Названі літописи є важливим джерелом не тільки для вивчення історії українського народу, а й для вивчення історії української літератури та мови. Літописці описували події, звичайно, тодішньою літературною мовою, в якій вживалися такі слова, що сучасному читачеві можуть бути й не зрозумілі. Ось деякі такі слова, в порядку товариської допомоги, ми й пояснимо студентам філологам та історикам.

Дуди — податок, платня за різні побутові обряди, зокрема, за похорони, весілля, хрещення дітей тощо. Назва цього податку утворилася від назви старовинної польської монети дудек вартістю в 15—18 копійок. На монеті, правда, був відбитий орел, але оподатковані люди жартома називали його дудек, тобто одуд. Звідси і назва монети дудек і назва податку — дуди.

Жак — загибель, знищення, пограбування. Слово жак — це звуковий варіант запозиченого в польську мову німецького слова сак — «мішок», «торба». У польській мові слово жак спочатку вживалося в значенні «риболовецька снасть із мішком, в яку риба

може зайти, а вийти — не може». Згодом слово жак із професійної рибуловецької лексики перейшло в лексику суспільно-політичну, в якій воно й стало вживатися в значенні «загибель, знищення, пограбування». У цих значеннях слово жак і було запозичене з польської в мову українську, мову літописів.

Від слова жак утворилися і дієслова — **жакувати, пожакувати**, вжиті в літописах у значенні «пограбувати, зруйнувати, спустошити».

Рокош — невдоволення, хвилювання, заколот, бунт. Слово рокош в українську мову було запозичене через польську з мови угорської, в якій воно також вживалося в наведених значеннях. В українській мові, як свідчать літописи, від слова рокош утворилися: **рокошовий** — керівник повстання; **рокошанин** — невдоволений, заколотник; **рокошанка** — невдоволена, заколотниця.

Дейнека — селянин-повстанець, озброєний кием, довбнею. Слово дейнека запозичене в українську з мови турецької, в якій воно вживалося в значенні «кий». Звідси, в XVI—XVII ст., на Україні селянина-повстанця, озброєного кием, і стали називати дейнека.

У загальномовних нормативних словниках української літературної мови радянської епохи з ремаркою «історичне» подається тільки слово дейнека; інші три слова в словниках, як застарілі, вже не подаються.

А. МОСКАЛЕНКО.

Кумогок поезії

Четыре розы

Четыре розы я домой
Принес однажды.
Поставил их в сосуд с водой—
И спас от жажды.
Они, как своякая родня,
В ответ на это
Заулыбались для меня

В четыре цвета.
А мне пришел на память снег,
Летящий в пламя.
Ну где продлит им краткий век?
Лишь на рекламе.
Их нет, сперва таких живых.
— Не знаю лучших!
Но не краснейте вы за них,
Стеблей колючки.
Войдут их нынешние дни
В другое лето,
И улыбнутся мне они
В четыре цвета.

ОЛЕГ ДОРОХИН.

Є «робін гуди»!



Галія Тимофеева — студентка фізичного факультету, капітан команди лучників університету.

В наші дні лук — екзотика. Луки асоціюються у нас з розмальованими індіями з багатьох ковбойських фільмів. А колись лук вигравав війни, вирішував долі битв, виступав на захист пригноблених. Про влучних стрільців — лучників складала балади і биліни.

Та прогрес робив свою справу. І в часи пороху, па-

і жалюгідним видавався лук. Часи «робін гудів» пройшли безповоротно.

Безповоротно? Ні!

І в наші дні живуть на землі «робін гуди». Їх багато — сотні, тисячі. І хоч стріляють вони не в лісах і не на полях битв, а на упорядкованих спортивних майданчиках, хіба зникають від цього спритність, вір-

ність ока і руки, точність і влучність стріли?

Є свої «робін гуди» і в Одеському університеті. Їх небагато. Всього четверо: дві дівчини і два хлопці. Та успіхів цієї невеликої команди вистачило б на десятиох.

Галія Тимофеева — капітан команди. Що скаже вона про себе, товаришів, спорт?

«Команда у нас дуже хороша! — говорить Галія. — І дуже різнородна. Таня Рижило вже закінчила університет, а Саша Смелаш тільки на першому курсі. Останньою перемогою нашої команди була перемога на міжвузівських змаганнях у листопаді 1975 року».

Нелегко доводиться Галії. Бо їй треба поєднувати і тренування, і заняття на фізичному факультеті ОДУ. Та Галія не з полохливих:

«Важко? Так! Та й що з того? Я люблю спорт. І я люблю свою майбутню професію. А якщо любиш — встигнеш все!».

Л. ВЕРШИНІН.

Фото О. ЛЕВІТА.